

ÎNCHEIERE

09.12.2020

or. Ștefan Vodă

Judecătoria Căușeni (sediul Ștefan Vodă)

Instanța compusă din:

Președintele ședinței judecătorilor

- Postu Aliona

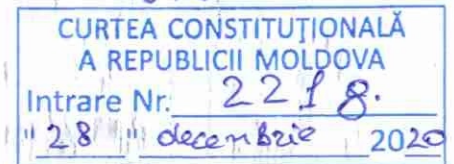
Grefier

-Salcuțan Silvia

Cu participarea:

Agentului constatator

- Verdîș A.

examinând în ședință publică în cadrul examinării cauzei contravenționale privind învinuirea lui Bidiuc Ina, în săvârșirea contravenției prevăzute de art.78¹ Cod contravențional, la cererea agentului constatator Verdîș Alexandru, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate,

a c o n s t a t a t :

1. În procedura Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) se află spre examinarea cauza contravențională privind învinuirea lui Bidiuc Ina, în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 78¹ Cod contravențional.
2. În ședința de judecată agentul constatator Verdîș Alexandru, a solicitat sesizarea Curții Constituționale, în vederea exercitării controlului constituționalității prevederilor articolului 78¹ Cod contravențional, în partea ce ține de sintagma „**vătămare neînsemnată a integrității corporale**” a obligativității provocării victimei leziunilor corporale neînsemnate, în coraport cu divergențele actelor legislative existente în domeniul dat, și asupra modalității de documentare a cazurilor similare prin care victimele violenței în familie în urma maltratării fizice, psihice, sexuală, economică, nu li se pot provoca leziuni corporale neînsemnate.
3. În motivarea Sesizării s-a invocat că, la 04.03.2019, în privința lui Bidiuc Ina a fost întocmit un proces verbal cu privire la contravenție întocmit în baza art 78¹ Cod contravențional, **Violența în familie**, pe faptul că la data de 18.02.2019 în jurul orelor 14:20, aflându-se la domiciliul său din _____, în stare de ebrietate alcoolică, a aplicat violență psihologică asupra fiicei sale _____ și copiilor ei minori.
4. Prin Hotărîrea Judecătoriei Căușeni cu sediul în or. Ștefan Vodă nr. 4-34/19 din 09.04.2019 și Hotărîrea Judecătoriei Căușeni sediul Ștefan Vodă nr. 4-183/19 din 16.03.2010, procesul contravențional pornit în baza art 78¹ Cod contravențional, în privința lui Bidiuc Ina, a fost încetat din lipsa faptului contravenției.
5. Instanța la adoptarea acestor hotărîri a constatat că în dispoziția art 78¹ Cod contravențional, se prevede maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru de familie în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămări neînsemnate a integrității corporale, astfel instanța a stabilit că Bidiuc Ina, n-a maltrat-o pe fiica sa și copii ei, n-a aplicat acțiuni violente, ce ar provoca vătămare

neînsemnate integrității corporale, astfel, instanța a constatat că acțiunile lui Bidiuc Ina, nu se încadrează în prevederile art. 78¹ Cod contravențional.

6. Hotărârile în cauză au fost supuse recursului de către agentul constator către Curtea de Apel Chișinău, prin care a indicat asupra neconcordanței actelor legislative ce intră în conflict pe cazul dat și anume Lega nr 45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, regulamentul nr. 199 din 27.06.2003 al Ministerului Sănătății de apreciere medico-legală a gravității vătămarilor corporale.
7. Potrivit procesului verbal contravențional întocmit în privința lui Bidiuc Ina, la data de 04.03.2019 seria MAI04531806, în temeiul art.78¹ Cod contravențional, pe faptul comiterii de către aceasta a violenței în familie sub aspectul comiterii violenței în familie cu învinuirea aplicării violenței psihologice asupra fiicei și a copiilor săi minori.
8. Astfel, instanței de judecată, spre examinarea a fost remisă cauza contravențională în privința lui Bidiuc Ina, învinuită în comiterea contravenției prevăzute de art. 78¹ Cod contravențional,
9. Agentul constator a invocat neconstituționalitatea prevederilor articolului 78¹ Cod contravențional, în partea ce ține de sintagma „vătămare neînsemnată a integrității corporeale și asupra obligativității vătămarilor corporele neînsemnate asupra victimelor. Legiuitorul a prevăzut în art. 78¹ Cod contravențional, violența în familie, maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familie în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale.
10. În ședința de judecată partea vătămată a susținut demersul înaintat de agentul constator.

Aprecierea instanței:

11. Audiind opiniile participanților la proces, studiind materialele dosarului, instanța de judecată consideră demersul înaintat întemeiat și care urmează a fi admisă din următoarele considerente.
12. Din conținutul demersului înaintat urmează că agentul constator al IP Ștefan Vodă Verdîș Alexandru, solicită recunoașterea neconstituționalității sintagmei ” vătămare neînsemnată a integrității corporale, prin care se indică obligativitatea provocării părții vătămate a leziunilor corporale neînsemnate.
13. În conformitate cu dispoziția art.7 alin. (3) Cod de procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.
14. Potrivit art.135 alin.(1) lit. a), g) din Constituția RM, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție”.

15. Totodată aceleași prevederi se regăsesc și în art. 4 alin.(1) lit. a), g) al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr.317 din data de 13.12.1994 și în art. 4 alin.(1) lit. a) și g) din Codul Jurisdicției constituționale.
16. La fel, instanța de judecată notează că în temeiul Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016, s-a statuat că în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție:
- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;
 - excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;
 - sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;
17. Mai mult decât atât, prin aceeași hotărâre, Curtea Constituțională, a relevat că, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:
- (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
 - (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
 - (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
 - (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
18. Totodată, Curtea Constituțională menționează că, controlul constituțional al prevederilor contestate îl constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Judecătoriilor de drept comun nu dispun de drept de a refuza în Sesizarea Curții Constituționale, cu excepția circumstanțelor indicate la paragraful 82.
19. Reieșind din considerentele menționate a cadrului normativ de referință, în speță, instanța de judecată reține că, sunt întrunite condițiile indicate în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din data de 09 februarie 2016.
20. Totodată instanța de judecată conchide că nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale care să aibă ca obiect prevederile stipulate. Mai mult decât atât norma invocată drept neconstituțională urmează a fi aplicată la examinarea prezentei cauze contravenționale în instanța de fond.
21. Sintetizând circumstanțele reliefate, suprapuse la textele de lege enunțate, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite cererea înaintată de agentul constatator Verdiș Alexandru privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza contravențională privind învinuirea lui Bidiuc Ina în săvârșirea contravenției prevăzute de art.78¹ Cod contravențional.
22. Ținând cont de faptul că, instanța de judecată a admis cererea înaintată, în conformitate cu prevederile pct.81 al Hotărârii Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 consideră necesar a suspenda examinarea cauzei contravenționale

privind învinuirea lui Bidiuc Ina în săvârșirea contravenției prevăzute 78¹ Cod contravențional.

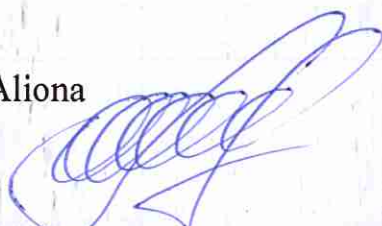
23. În conformitate cu art. 7, 341-342, Cod de Procedură Penală al Republicii Moldova, instanța de judecată,

DISPUNE:

1. Se admite demersul înaintat de agentul constatator al IP Ștefan Vodă Verdîș Alexandru, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza contravențională privind învinuirea lui Bidiuc Ina, în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 78¹ Cod contravențional,
2. Se ridică excepția de neconstituționalitate înaintată de agentul constatator al IP Ștefan Vodă, Verdîș Alexandru, pentru verificarea constituționalității sintagmei ”obligativității, vătămării neînsemnată a integrității corporale”.
3. Se suspendă examinarea cauzei contravenționale privind învinuirea lui Bidiuc Ina, în săvârșirea contravenției prevăzute de art. prevăzute 78¹ Cod contravențional, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra sesizării înaintate.

Încheierea poate fi contestată odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței, judecătorul Postu Aliona

03.12.

Inspectoratul General de Poliție
Inspectoratul de Poliție Ștefan Vodă
Sectorul de poliție nr.2 (Olănești)

MD 4201, or. Ștefan Vodă, str. Grigore Vieru 6/1, tel. /fax. (373-242)2-29-80,
e-mail: ip_stefanvoda@igp.gov.md c/f 1006601001539 Ministerul Finanțelor, Trezoreria de Stat

Dosar nr. 4-118/2020

Doamnei Aliona POSTU
Judecător al Judecătoriei Căușeni
cu sediul în or. Ștefan Vodă

DEMERS

Onorată Instanță,

La data de 06.08.2020 instanței i-a fost înaintat un demers cu privire la sesizarea Curții Constituționale, în vederea exercitării controlului constituționalității prevederilor art. 78¹ Cod contravențional, în parte ce ține de sintagma „vătămare neînsemnată a integrității corporale, în cadrul procesului contravențional pornit în baza art. 78¹ Cod contravențional „Violența în familie” în privința cet. Bidiuc Ina, locuitoare a

Prin Încheierea din 06.08.2020 s-a dispus admiterea demersului înaintat cu ridicarea excepției de neconstituționalitate prevăzută la art. 78¹ Cod contravențional și sesizarea Curții Constituționale.

La datat de 25.08.2020 la Curtea Constituțională sub nr. 142g a fost înregistrată sesizarea înaintată.

Examenînd sesizarea Curtea Constituțională la 09.10.2020 a informat Instanța de Judecată că pentru ca o sesizare să fie trimisă Curții, ea trebuie să respecte toate cerințele legale și în cazul în care aceste condiții nu au fost respectate Curtea nu poate examina sesizarea înaintată.

Astfel, examinînd obicșiile argumentate ale Curții a fost întocmită o nouă sesizare cu respectarea cerințelor invocate, prin care se solicită sesizarea Curții Constituționale ale Republicii Moldova cu privire la neconstituționalitatea prevederilor art. 78¹ Cod contravențional „Violența în familie” sintagma „care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale”.

Reieșind din cele menționate supr solicit:

1. Admiterea demersului înaintat.
2. Sesizarea Curții Constituționale cu privire la neconstituționalitatea prevederilor art. 78¹ Cod contravențional „Violența în familie” sintagma „care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale”

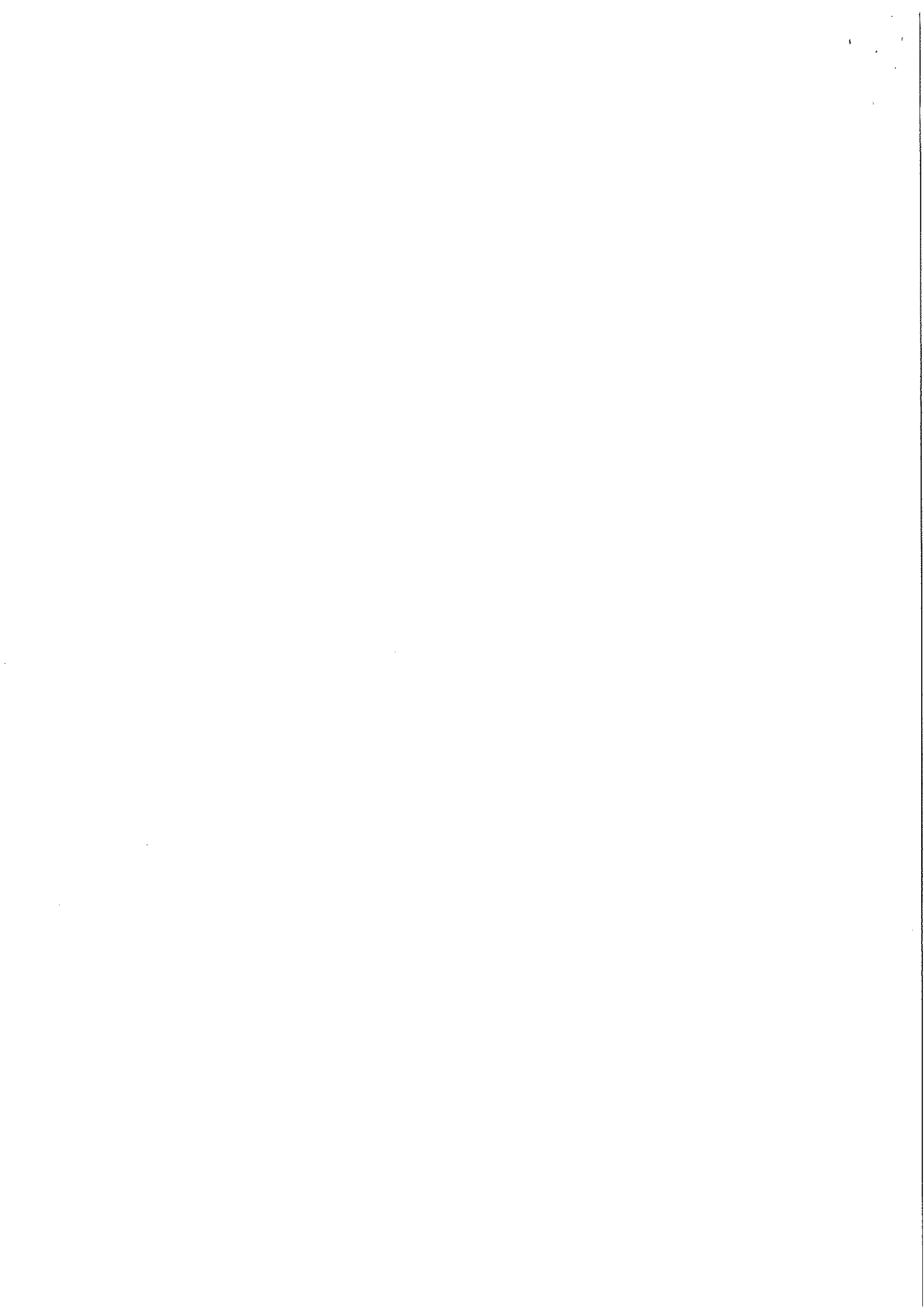
Anexă: sesizare către Curtea Constituțională pe 5 file

Întocmit în două exemplare : 1. Instanței de Judecată , 2. Curții Constituționale

Agent constataor

Alexandru VERDIȘ

Inspectoratul General de Poliție
Inspectoratul de Poliție Ștefan Vodă
Sectorul de poliție nr.2 (Olănești)

MD 4201, or. Ștefan Vodă, str. Grigore Vieru 6/1, tel. /fax. (373-242)2-29-80.
e-mail: ip_stefanvoda@igp.gov.md c/f 1006601001539 Ministerul Finanțelor. Trezoreria de Stat

Curtea Constituțională
a Republicii Moldova

SESIZARE
în baza art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituție

I. AUTORUL SESIZĂRII

Agent constataor:

Ofițer Superior de Sector al Sectorului de Poliție nr. 2 (Olănești) al Inspectoratului de Poliție Ștefan Vodă al IGP a MAI , comisar Alexandru Verdiș

Adresa:

Inspectoratul de Poliție Ștefan Vodă, or. Ștefan Vodă, str. Grigore Vieru 6/1

II. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare verificarea constituționalității, în sensul corespunderii articolelor 4, 20, 21, 23, 24 alin.(1), (2), art. 48 alin.(1) , art. 49 alin.(2) , art. 50 alin.(1), (2) și art. 115 alin.(1), (4) din Constituția Republicii Moldova :

- a prevederilor art. 78¹ Cod contravențional al Republicii Moldova din 24.10.2008 Publicat : 17.03.2017 în Monitorul Oficial Nr. 78-84 art. 100 cu modificările efectuate, - „**Violența în familie**” „ Maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, **care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale**”;
- a prevederilor Legii nr. 45 din 01.03.2005 „ cu privire la preevnirea și combaterea violenței în familie” – **art. 2 Noțiuni principale** „violența în familie”, „violența fizică”, „violența sexuală”, „violența psihologică”, „violența spirituală”, „violența economică”, **art. 3 Subiecți ai violenței în familie** , **Articolul 4. Cadrul legislativ** ;
- a prevederilor punctelor 74,75,76,77,78,79 din Regulamentul nr. 199 din 27.06.2003 „de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale” al Ministerului Sănătății , Publicat : 08-08-2003 în Monitorul Oficial Nr. 170-172 art. 224, cu modificărie efectuate;
- a prevederilor art. 133¹ Cod penal al Republicii Moldova „**Membru de familie**”

III.CIRCUMSTANȚELE CAUZEI EXAMINATE DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ:

În fapt, în procedura Judecătorei Căușeni cu sediul în or. Ștefan Vodă se află cauza contravențională nr. 4-118/2020 de învinuire a cet. Bidiuc Ina Alexandru de comiterea contravenției prevăzute la art.78¹ Cod contravențional „Violența în familie” pentru faptul că la data de 18.02.2019 orele 14:20 la domiciliul său din s. _____, aceasta fiind în stare de ebrietate alcoolică, a aplicat violență fizică și psihică asupra fiicei sale și a copiilor ei minori, ignorând astfel prevederile Legii nr. 45 din 01.03.2007 „cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie”.

Prin Hotărârea Judecătorei Căușeni cu sediul în or. Ștefan Vodă nr. 4-34/2019 din 09.04.2019 și Hotărârea Judecătorei Căușeni cu sediul în or. Ștefan Vodă nr. 4-183/2019 din 16.03.2020 procesul contravențional pornit în baza art. 78¹ Cod contravențional în privința cet. Bidiuc Ina a fost încetat din lipsa faptului contravenției.

Pentru a adopta această hotărâre instanța a constatat că în dispoziția art. 78¹ Cod contravențional se prevede maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru de familie în privința altui membru de familie, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale, astfel instanța a stabilit că Bidiuc Ina n-a maltratat-o pe fiica sa și copiii ei, n-a aplicat acțiuni violente, ce ar provoca vătămare neînsemnată integrității corporale.

Astfel, instanța consideră că acțiunile incriminate lui Bidiuc Ina nu se încadrează în prevederile art. 78¹ Cod contravențional, de aceea în cazul dat lipsește faptul contravenției prevăzut de articolul indicat.

Ulterior Hotărârile judecătorești au fost supuse recursului de către agentul constator către Curtea de Apel Chișinău prin care a indicat asupra neconcordanței actelor legislative ce intră în conflict pe cazul dat și anume Legea nr. 45 din 01.03.2007 „cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie”, regulamentul nr. 199 din 27.06.2003 al Ministerului Sănătății „de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale”, Decizia Curții Constituționale nr. 28 din 22.11.2018 „privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi de la art. 78¹ din Codul contravențional.

Prin Decizia nr. 4r-1128/19 din 12.06.2019 și Decizia nr. 4r-688/2020 emise de Curtea de Apel Chișinău, recursurile declarate de agentul constator a fost admise, iar cauza contravențională remisă în primă instanță pentru rejudecare. Colegiul a apreciat soluția instanței de judecată ca fiind pripită și nemotivată, ori instanța de judecată a examinat superficial și unilateral fără a da o apreciere obiectivă probelor din dosar. Instanța de fond nu s-a expus asupra argumentelor înaintate de agentul constator, ele nu se regăsesc în hotărârea motivată, s-a expus doar absența vătămării neînsemnate asupra victimei.

IV.EXPUNEREA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRIALE CONSTITUȚIEIPRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

- În susținerea celor relatate menționăm că neconstituționalitatea art. 78¹ din Codul contravențional, se invocă ca fiind contrar prevederilor art. 4, 20, 21, 23, 24 alin.(1), (2), art. 48 alin.(1), art. 49 alin.(2), art. 50 alin.(1), (2) și art. 115 alin.(1), (4) din Constituția Republicii Moldova, dat fiind o normă neclară ce vine în contradicție cu prevederile legale ale Legii nr. 45 din 01.03.2007 „cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie”, prevederile punctelor 74,75,76,77,78,79 din Regulamentul nr. 199 din 27.06.2003 „de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale” al Ministerului Sănătății, a prevederilor art. 133¹ Cod penal al Republicii Moldova.

Astfel, în cazul dat constatăm că cet. Bidiuc Ina, fiica sa și copii minori ai acesteia, sunt subiecți speciali, prevăzuți de Legea nr. 45 din 01.03.2007, prevederile art. 133¹ Cod penal al R.Moldova.

Acțiunile de violență fizică și psihică efectuate de către cet. Bidiuc Ina în privința ficei sale și a copiilor ei minori sunt reglementate și descrise expres în Legea nr. 45 din 01.03.2007 „cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie”, aceasta a adresat amenințări verbale și cuvinte cu sens necenzurat în privința membrilor săi de familie.

Articolul 2 al Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie definește violența în familie ca acte de violență fizică, sexuală, psihologică, spirituală sau economică, cu excepția acțiunilor de autoapărare sau de apărare ale altei persoane, inclusiv amenințarea cu asemenea acte, comise de către un membru de familie în privința altui membru al aceleiași familii, prin care s-a cauzat victimei prejudiciu material sau moral.

Respectiv acțiunile acesteia se încadrează în norma contravențională prevăzută la art. 78¹ Cod contravențional „Violența în familie”.

În opinia noastră faptul că legiuitorul a prevăzut în norma contravențională la art. 78¹ Cod contravențional condiția provocării leziunii neînsemnate integrității corporale de către un membru de familie altui membru de familie nu eliberează de răspundere persoana vinovată. Prin faptul dat legiuitorul a făcut o diferență între un proces contravențional și cel penal prevăzut de art. 201¹ Cod penal al R.Moldova.

În Regulamentul Ministerului sănătății nr. 199 din 27.06.2003 „de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale” partea V „Vătămarea neînsemnată fără cauzarea prejudiciului sănătății” se constată:

- din leziunile corporale ce nu cauzează prejudiciu sănătății fac parte leziunile ce nu generează o dereglare a sănătății mai mult de 6 zile sau o incapacitate permanentă de muncă;
- bătăile, chinuirea și torturarea reprezintă un gen specific de acțiune asupra organismului;
- bătăile se caracterizează prin aplicarea loviturilor multiple și repetate. Dacă în urma bătăilor sânt provocate vătămări corporale și a sănătății, gravitatea acestora este apreciată în conformitate cu prevederile prezentului Regulament. În cazurile când în urma bătăilor n-au fost depistate vătămări corporale și a sănătății, medicul legist în Raportul de expertiză medico-legală (Raportul de examinare medico-legală) notează acuzele persoanei examinate, iar în concluzii indică că semne obiective de vătămări corporale și a sănătății n-au fost depistate;
- constatarea acțiunilor de tipul bătăilor, chinuirii sau torturii sunt de competența organelor de urmărire penală și instanței de judecată. Medicul legist are obligațiunea numai de a constata prezența, caracterul și vechimea vătămarilor corporale și a sănătății generate de anumite acțiuni menționate, agentul vulnerant și semnele modului de producere a vătămarilor în baza datelor medicale.

Constatăm că conform prevederilor art.400 alin.(4) Cod contravențional contravenția prevăzută la art. 78¹ Cod contravențional se constată de către angajații subdiviziunilor subordonate Ministerului Afacerilor Interne care exercită atribuțiile poliției.

Conform prevederilor art. 400 alin.(5) Cod contravențional procesele-verbale cu privire la contravenția prevăzută la art. 78¹ Cod contravențional se remite spre examinare în fond instanței de judecată competente.

Deci Instanța de Judecată este obligată să se expună asupra acțiunilor persoanei în privința căreia a fost întocmit procesul verbal cu privire la contravenție, să-i încadreze acțiunile acesteia într-o normă juridică prevăzută de legislația în vigoare.

Astfel, Instanțele de judecată prin Hotărârile sale emise pe cauza data cu nr. 4-34/2019 din 09.04.2019 și nr. 4-183/2019 din 16.03.2020, Judecătoria Căușeni cu sediul în or. Ștefan Vodă, au încetat procesul contravențional pornit în baza art. 78¹ Cod contravențional în privința cet. Bidiuc Ina, fără a le da o altă calificare juridică, sau a le încadra într-o altă normă prevăzută de legislația în vigoare.

Considerăm că opinia și concluzia instanței în cazul dat nu este acceptabilă fiindcă vine în contradicție cu normele legale, constituționale și internaționale.

Constituția Republicii stipulează și prevede expres faptul că statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică. Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.

Cocluzionăm că în cazul dat nu este necesar ca victimei să i se provoace o leziune corporală constatată printr-un rapport de expertiză medico-legală, este de ajuns de a califica acțiunile de violență fizică, psihică, sexuală, spiritual, economică comise de agresor în privința victimei pentru a califica acțiunile acestuia în norma juridică prevăzută la art. 78¹ Cod contravențional, pentru a descuraja făptuitorul de la eventualele acțiuni de agresare și de a proteja victima.

Articolul 7 al Codului de procedură penală al Republicii Moldova prevede expres:

- alin.(5) dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică națională ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte, instanța va aplica reglementările internaționale în direct, motivînd hotărîrea sa și informînd despre aceasta autoritatea care a adoptat norma națională respectivă și Curtea Supremă de Justiție.
- alin.(6) Hotărîrile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.
- alin. (8) Hotărîrile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sînt obligatorii pentru organele de urmărire penale, procurori și instanțele de judecată.

În acest sens ținem să relatăm că prin Decizia curții Constituționale nr, 28 din 22.11.2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi de la articolul 78¹ din Codul contravențional, Curtea a constatat :

Articolul 24 din Constituție Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.

Articolul 78¹ Cod contravențional Violența în familie

„Maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale”

Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale sunt următoarele:

Articolul 3 Interzicerea torturii

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

Pct. 22 Deși din articolul 78¹ din Cod rezultă că gravitatea vătămării integrității corporale cauzate victimei trebuie să atingă un prag neînsemnat pentru întregirea laturii obiective a contravenției, Curtea a observat că în cauza *Valiulienė*, citată mai sus, Curtea Europeană a analizat dacă suferințele fizice provocate reclamantei de către concubinul ei pot face incident articolul 3 din Convenție, avînd în vedere faptul că în toate cele cinci episoade de violență declarate experții au conchis, de fiecare dată, că leziunile corporale suferite au fost minore și că acestea nu au provocat probleme de sănătate pe termen scurt. Astfel, în această cauză, Curtea Europeană a menționat că cele cinci episoade de violență soldate cu leziuni corporale minore, combinate cu sentimentele de teamă și de neputință, au fost suficient de grave pentru a atinge pragul de gravitate stabilit de articolul 3 al Convenției (*Valiulienė v. Lituania*, 26 martie 2013, § 70).

Pct.23 În acest context, Curtea a reținut că, în dependență de circumstanțele particulare ale cauzei, până și un episod izolat de violență comis de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, soldat cu o vătămare neînsemnată a integrității corporale în sensul articolului 78¹ din Codul contravențional, poate să atingă pragul minim de gravitate avut în vedere de articolul 24 alin. (2) din Constituție și de articolul 3 din Convenție.

Incidența articolului 3 din Convenție este și mai probabilă în cazul în care violența este aplicată în mai multe rânduri, chiar dacă fiecare episod izolat s-a soldat cu vătămarea neînsemnată a integrității corporale, deoarece toate actele de aplicare a violenței, combinate cu sentimentele de teamă și de neputință, generează, în ansamblu, o „situație continuă” în sensul hotărârii *Valiuliené* (a se vedea § 68 din hotărârea citată). Așadar, Curtea a considerat că dispozițiile contestate pot fi examinate prin prisma articolului 24 alin. (2) din Constituție și a articolului 3 din Convenție.

Pct. 50 Cu privire la aplicarea violenței fizice, în acest studiu se menționează că femeile cu vârsta cuprinsă între 45-59 ani sunt cele mai vulnerabile față de violența fizică pe parcursul vieții (pag. 81). De asemenea, în studiu a fost analizată încadrarea femeilor victime după cele mai tipice forme ale violenței fizice pe parcursul vieții de la vârsta de 15 ani, și s-a constatat că majoritatea victimelor au fost pălmuite (87,9%), împinse, bruscate sau trase de păr (59,9%), lovite cu pumnul (49,3%), lovite cu piciorul (27,3%), amenințate cu arma (16,1%) și sugrumate sau arse pe porțiuni ale corpului (13,7%). Pălmuirea a fost raportată și de către femeile din grupul de vârstă de 60-65 ani (circa 92% dintre femeile-victime din această categorie). În baza acestor date, autorii studiului au constatat un risc sporit de vulnerabilitate a femeilor în vârstă, care poate fi determinat în mod direct de statutul socio-economic al femeii (pag. 35-36)

Pct.51 În cazul violenței psihologice, în studiu (pag. 25) se arată că cele mai afectate sunt femeile din mediul rural (62,9%), pe când cele din mediul urban sunt expuse acestei forme de violență în proporție de 55,1%. Violența psihologică este mai frecventă în cazul femeilor din grupul de vârstă de 45-59 de ani (66%), fiind afectate mai puțin femeile tinere (50,2%).

Pct.73. Curtea notează că există această diferență, deși Curtea Europeană a menționat că sfera contravențiilor în sistemul de drept cuprinde anumite fapte care au o conotație penală, dar sunt prea neînsemnate pentru a fi reglementate de dreptul și procedura penală (*Milenković v. Serbia*, 1 martie 2016, § 34). De asemenea, ea a reținut că referirea la natura „nu prea gravă” a faptelor nu exclude, în sine, clasificarea acestora ca fiind „penale” în sensul autonom al Convenției, deoarece nu există nimic în Convenție pentru a sugera faptul că natura penală a unei infracțiuni trebuie să aibă în mod necesar, potrivit criteriilor *Engel*, o anumită gravitate (*Ezeh și Connors v. Regatul Unit*, [MC], 9 octombrie 2003, § 104). Pentru stabilirea caracterului penal al unei reglementări, este important dacă reglementarea în discuție are ca obiective principale sancționarea și descurajarea.

Jurisprudența Curții Europene Pentru Drepturile Omului

Cauza T.M. ȘI C.M. v. REPUBLICA MOLDOVA 28 ianuarie 2014

Reclamantele, mama și fiica, s-au plîns la Curte, invocînd faptul că autoritățile naționale au ignorat violența în familie la care ele au fost supuse și au omis să execute prompt ordonanța de protecție emisă de instanța de judecată.

Curtea a menționat că autoritățile naționale știau despre comportamentul violent al agresorului, care a devenit și mai evident atunci cînd instanța de judecată a emis ordonanța de protecție. Chiar și în lipsa unei plîngerii oficiale cu privire la violența în familie din partea reclamantelor organul de poliție a știut despre faptul că reclamantele erau supuse violenței domestice. Autoritățile au fost incapabile să ofere protecție chiar dacă știau că violența a fost aplicată și asupra unui copil cu vârsta de 8 ani. Aceste acțiuni au dus la violarea art. 3 al Convenției.

Curtea a menționat că pasivitatea autorităților naționale s-a manifestat prin omisiunea acestora de a întreprinde măsuri de protecție sau de a intent un dosar penal în privința agresorului. Autoritățile naționale au apreciat sereozitatea și extinderea violenței domestice în Moldova și efectul său discriminatoriu asupra femeilor.

Cauza Eremia și alții v. Republica Moldova din 28 mai 2013

Potrivit reclamantelor agresorul deseori venea acasă în stare de ebrietate alcoolică, agresa reclamantele, uneori în prezența fiicelor sale.

În fața Curții reclamantele s-au plîns, în temeiul articolului 3 al Convenției, de faptul că autoritățile au fost inactice în vederea protejării împotriva violenței domestice și atragerii la răspunderea a făptuitorului. Deasemena s-au plîns în temeiul art. 14 al Convenției combinat cu art. 8 și 3, că autoritățile au eșuat să aplice legislația națională, menită să protejeze vicimele violenței domestice, datorită unor idei preconcepute referitor la rolul femeii în familie. În final acestea s-au plîns în temeiul art. 17 al Convenției, că din cauza refuzului de aplicare a legislației naționale întru protejarea reclamantelor împotriva violenței domestice, autoritățile distrug deliberat drepturile garantate de Convenție.

Prevederi relevante din Constituția Republicii Moldova

Articolul 4. Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 20. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 21. Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 24. Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

(1) Statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică.

(2) Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.

Articolul 48. Familia

(1) Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.

Articolul 49. Protecția familiei și a copiilor orfani

Statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulînd dezvoltarea instituțiilor necesare.

Articolul 50. Ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor

(1) Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire specială. Toți copiii, inclusiv cei născuți în afara căsătoriei, se bucură de aceeași ocrotire socială.

(2) Copiii și tinerii se bucură de un regim special de asistență în realizarea drepturilor lor.

Articolul 115. Instanțele judecătorești

(1) Justiția se desfășoară prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.
(4) Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sînt stabilite prin lege organică.

Prevederi relevante din Declarația Universală a Drepturilor Omului

Articolul 1

Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unii față de altele în spiritul fraternității.

Articolul 2

Fiecare om se poate prevala de toate drepturile și libertățile proclamate în prezenta Declarație fără nici un fel de deosebire ca, de pildă, deosebirea de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări. În afară de aceasta, nu se va face nici o deosebire după statutul politic, juridic sau internațional al țării sau al teritoriului de care ține o persoană, fie că această țară sau teritoriu sînt independente, sub tutelă, neautonome sau supuse vreunei alte limitări a suveranității.

Articolul 3

Orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea persoanei sale.

Articolul 5

Nimeni nu va fi supus torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante.

Articolul 7

Toți oamenii sînt egali în fața legii și au, fără nici o deosebire, dreptul la o egală protecție a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar viola prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o asemenea discriminare.

Articolul 8

Orice persoana are dreptul la satisfacția efectivă din partea instanțelor juridice naționale competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce sînt recunoscute prin constituție sau lege.

Articolul 10

Orice persoană are dreptul în deplină egalitate de a fi audiată în mod echitabil și public de către un tribunal independent și imparțial care va hotărî fie asupra drepturilor și obligațiilor sale, fie asupra temeiniciei oricărei acușări în materie penală îndreptată împotriva sa.

Articolul 11

1. Orice persoană acuzată de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul să fie presupusă nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi stabilită în mod legal în cursul unui proces public în care i-au fost asigurate toate garanțiile necesare apărării sale.

Prevederile Legii nr. 45 din 01.03.2007 „cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie prevede:

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege stabilește bazele juridice și organizatorice ale activității de prevenire și de combatere a violenței în familie, autoritățile și instituțiile abilitate cu funcții de prevenire și de combatere a violenței în familie, mecanismul de sesizare și soluționare a cazurilor de violență.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

violență în familie – acte de violență fizică, sexuală, psihologică, spirituală sau economică, cu excepția acțiunilor de autoapărare sau de apărare ale altei persoane, inclusiv amenințarea cu asemenea acte, comise de către un membru de familie în privința altui membru al aceleiași familii, prin care s-a cauzat victimei prejudiciu material sau moral;

violență fizică - vătămare intenționată a integrității corporale ori a sănătății prin lovire, îmbrâncire, trântire, tragere de păr, înțepare, tăiere, ardere, strangulare, mușcare, în orice formă și de orice intensitate, prin otrăvire, intoxicare, alte acțiuni cu efect similar;

violență sexuală - orice violență cu caracter sexual sau orice conduită sexuală ilegală în cadrul familiei sau în alte relații interpersonale, cum ar fi violul conjugal, interzicerea folosirii metodelor de contracepție, hărțuirea sexuală; orice conduită sexuală nedorită, impusă; obligarea practicării prostituției; orice comportament sexual ilegal în raport cu un membru de familie minor, inclusiv prin mângâieri, sărutări, pozare a copilului și prin alte atingeri nedorite cu tentă sexuală; alte acțiuni cu efect similar;

violență psihologică – impunere a voinței sau a controlului personal; provocare a stărilor de tensiune și de suferință psihică prin ofense, luare în derâdere, înjurare, insultare, poreclire, șantajare, distrugere demonstrativă a obiectelor, amenințări verbale, afișare ostentativă a armelor sau lovire a animalelor domestice, neglijare; implicare în viața personală; acte de gelozie; impunere a izolării prin detenție, inclusiv în locuința familială; izolare de familie, de comunitate, de prieteni; interzicere și/sau creare a impedimentelor în realizarea profesională ori interzicere și/sau creare a impedimentelor în realizarea programului educațional în instituția de învățământ; persecutare prin contactarea sau încercarea de a contacta prin orice mijloc sau prin intermediul altei persoane victima căreia i s-a cauzat o stare de anxietate, frică pentru siguranța proprie ori a rudelor apropiate, fiind constrânsă să-și modifice conduita de viață; deposedare de acte de identitate; privare intenționată de acces la informație; alte acțiuni cu efect similar;

violență spirituală - subestimare sau diminuare a importanței satisfacerii necesităților moral-spirituale prin interzicere, limitare, ridiculizare, penalizare a aspirațiilor membrilor de familie, prin interzicere, limitare, luare în derâdere sau pedepsire a accesului la valorile culturale, etnice, lingvistice sau religioase; impunere a unui sistem de valori personal inacceptabile; alte acțiuni cu efect similar sau cu repercusiuni similare;

violență economică - privare de mijloace economice, inclusiv lipsire de mijloace de existență primară, cum ar fi hrană, medicamente, obiecte de primă necesitate; abuz de variate situații de superioritate pentru a sustrage bunurile persoanei; interzicere a dreptului de a poseda, folosi și dispune de bunurile comune; control inechitabil asupra bunurilor și resurselor comune; refuz de a susține familia; impunere la munci grele și nocive în detrimentul sănătății, inclusiv a unui membru de familie minor; alte acțiuni cu efect similar;

Articolul 3. Subiecți ai violenței în familie

(1) Subiecți ai violenței în familie sînt agresorul și victima membri ai aceleiași familii.

(2) Membri de familie, în sensul prezentei legi, sînt:

a) în condiția de conlocuire: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, sub tutelă și curatelă, în privința cărora a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară, rudele, afinii lor, soții rudelor, persoanele aflate în relații asemănătoare celorla dintre soți (concubinaj) sau dintre părinți și copii;

b) în condiția de locuire separată: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, rudele, afinii lor, copiii adoptivi, persoanele aflate sub curatelă, în privința cărora a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară, persoanele care se află ori s-au aflat în relații asemănătoare celorla dintre soți (concubinaj).

Articolul 4. Cadrul legislativ

(1) Legislația cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie constă din Constituția Republicii Moldova, din prezenta lege, din alte acte normative, din tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă tratatul internațional la care Republica Moldova este parte stabilește alte norme decît prezenta lege, se aplică normele tratatului internațional.

Articolul 7. Autoritățile și instituțiile abilitate cu funcții de prevenire și de combatere a violenței în familie

(1) Autoritățile și instituțiile abilitate cu funcții de prevenire și de combatere a violenței în familie sînt:

a) organele centrale de specialitate ale statului (, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției);

Articolul 12. Sesizarea cazurilor de violență în familie

(5) Poliția este obligată să răspundă imediat la comunicările despre cazurile de violență în familie și să nu subestimeze importanța acțiunilor de contracarare a oricăror forme de violență în familie.

Reglementăriel Ordinului Ministrului Sănătății nr. 199 din din 27.06.2003 „de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale”

P A R T E A V

VĂTĂMARE NEÎNSEMNATĂ FĂRĂ CAUZAREA PREJUDICIULUI SĂNĂTĂȚII

74. Din leziunile corporale ce nu cauzează prejudiciu sănătății fac parte leziunile ce nu generează o dereglare a sănătății mai mult de 6 zile sau o incapacitate permanentă de muncă.

BĂTĂILE, CHINUIREA ȘI TORTURAREA

75. Bătăile, chinuirea și torturarea reprezintă un gen specific de acțiune asupra organismului.

76. Bătăile se caracterizează prin aplicarea loviturilor multiple și repetate. Dacă în urma bătăilor sînt provocate vătămări corporale și a sănătății, gravitatea acestora este apreciată în conformitate cu prevederile prezentului Regulament. În cazurile cînd în urma bătăilor n-au fost depistate vătămări corporale și a sănătății, medicul legist în Raportul de expertiză medico-legală (Raportul de examinare medico-legală) notează acuzele persoanei examinate, iar în concluzii indică că semne obiective de vătămări corporale și a sănătății n-au fost depistate.

77. Chinuirea reprezintă acțiuni care provoacă victimei suferințe prin privațiunea de hrană, băutură sau căldură, ori prin plasarea sau abandonarea victimei în condiții nocive pentru viață.

78. Torturarea se manifestă prin acțiuni care produc dureri perseverente, repetate sau îndelungate (prin pișcăături, biciuiri, prin împunsături cu obiecte înțepătoare, prin cauterizări cu agenți termici sau chimici etc.).

79. Constatarea acțiunilor de tipul bătăilor, chinuirii sau torturii sunt de competența organelor de urmărire penală și instanței de judecată. Medicul legist are obligațiunea numai de a constata prezența, caracterul și vechimea vătămarilor corporale și a sănătății generate de anumite acțiuni menționate, agentul vulnerant și semnele modului de producere a vătămarilor în baza datelor medicale.

Prevederile art. 133¹ Cod penal al Republicii Moldova

Prin membru de familie se înțelege:

a) în condiția de conlocuire: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, sub tutelă și curatelă, rudele, afiii lor, soții rudelor, persoanele aflate în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj) sau dintre părinți și copii;

b) în condiția de locuire separată: persoanele aflate în căsătorie, în divorț, rudele, afiii lor, copiii adoptivi, persoanele aflate sub curatelă, persoanele care se află ori s-au aflat în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj).

V EXPUNEREA CERINTELOR AUTORULUI SESIZĂRII

Pornind de la cele expuse considerăm:

- Prevederile art. 78¹ din Codul contravențional al Republicii Moldova sintagma „care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale” că nu sunt în corespundere cu prevederile art. articolelor 4, 20, 21, 23, 24 alin.(1), (2), art. 48 alin.(1), art. 49 alin.(2), art. 50 alin.(1), (2) și art. 115 alin.(1), (4) din Constituția Republicii Moldova;
- În conformitate cu prevederile alin.(1) lit.a) articolul 135 din Constituția Republicii Moldova, litera a) alin.(1) art. 4 al Legii cu privire la Curtea Constituțională și lit.a) alin.(1) art. 4 din Codul Jurisdicției Constituționale: -

SOLICIT:

1. Primirea spre examinare a prezentei sesizări și includerea ei pe ordinea de zi a Curții Constituționale;
2. Exercițarea controlului constituționalității:
- prevederilor art. 78¹ Cod contravențional „Violența în familie” sintagma „care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale”

VI. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile care figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte și corespund convingerii personale și libertății de exprimare.

Cu profund respect,

Agent constataor

Alexandru VERDIȘ

ANEXĂ LA SESIZAREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
CU PRIVIRE AL NECONSTITUȚIONALITATEA ART. 78¹ COD CONTRAVENTIONAL

**TRATATELE INTERNAȚIONALE ÎN DOMENIUL PREVENIRII ȘI COMBATERII
VIOLENȚEI ÎN FAMILIE LA CARE REPUBLICA MOLDOVA A ADERAT:**

1. Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice , semnată la Istanbul 11.05.2011;
2. Decizia Consiliului Europei pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității din 27 ianuarie 2017;
3. Convenția Europeană privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, elaborată de Consiliul Europei la 04.11.1950 la Roma.
4. Declarația Universală a Drepturilor Omului. Adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la 10 decembrie 1948 la New York. Ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.217-XII din 28.07.90.
5. Convenția cu privire la Drepturile Copilului adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 20 Noiembrie 1989. Republica Moldova a aderat la Convenție în anul 1993.
6. Convenția Asupra Eliminării Tuturor Formelor de Discriminare Față de Femei. Adoptata si deschisa spre semnare de Adunarea Generala a Natiunilor Unite prin Rezolutia34/180 din 18 decembrie 1979. Intrata in vigoare la 3 septembrie 1981, conform dispozitiilor art. 27(1.). Ratificată de către Parlamentul Republicii Moldova conform Hotărârii nr. 87-XII din 28 aprilie 1994

Agent constator

Alexandru VERDÎȘ

